

בין אדם הראשון לדוד המלך

Category: חגים, שבועות

אדם הראשון חי 930 שנה, ודוד המלך 70 שנה בלבד, אולם כולנו מכירים את ספר התהילים שכתב, שמו נישא בפי כל וזכרונו חי ותוסס. מה אנו יכולים ללמוד מכך?

הסעודה של דוד

"אליהו הנביא אליהו התשבי אליהו הגלעדי"¹, כולנו מכירים את השיר הזה אותו שרים במוצאי שבת אחרי הבדלה. בשיר הזה אנחנו מבקשים שאליהו הנביא יבוא ויבשר לנו על ביאת המשיח.

אבל מדוע שרים את השיר הזה דווקא במוצאי שבת?

אחד ההסברים על כך הוא שכתוב בגמרא במסכת עירובין (מג, ב) שמשיח לא יכול לבוא בשבת. ולכן במוצאי שבת אנו שוב מבקשים מאליהו שיבוא כבר לבשר לנו על בואו של המשיח.

אבל ישנו טעם וקשר נוסף של המשיח למוצאי שבת. יש מצוה במוצאי שבת לאכול סעודה, היא נקראת "סעודת דוד מלכא משיחא". הגמרא מספרת שדוד המלך שאל את הקב"ה "הודיעני ה' קצי", הוא ביקש שהקב"ה יגלה לו כמה זמן הוא יחיה, ושיגיד לו בדיוק באיזה יום ובאיזו שעה הוא יפטר מן העולם וכך הוא יוכל לסדר את כל התוכניות שלו בפרוטרוט.

אמר לו הקב"ה: "גזרה היא מלפני שאין מודיעין קצו של בשר ודם". זהו מידע חסוי ושום בן אנוש אינו יודע מתי זה יקרה. דוד המלך המשיך לבקש שלכל הפחות הקב"ה יגלה לו באיזה יום בשבוע זה יתרחש. הגמרא מספרת ש"אמר לו בשבת תמות", ולכן בכל מוצאי שבת היה דוד המלך עורך סעודה גדולה בשמחה עצומה על כך שנתר לו עוד שבוע נוסף לחיות ולקיים מצוות כאן בעולם הזה. ולכן הסעודה של מוצאי שבת נקראת הסעודה של דוד המלך.

בכלל, סעודות השבת הם כנגד שלושת האבות: אברהם, יצחק ויעקב, וסעודת מלווה מלכה היא כנגד דוד המלך.

מתנה מאדם הראשון

הסיבה שאנחנו מדברים היום בחג השבועות על דוד המלך היא היות שכתוב בגמרא במסכת ביצה ש"דוד מת בעצרת"² דוד נפטר בחג השבועות, ולכן היום הוא יומו של דוד המלך.

בן כמה היה דוד המלך בשעת פטירתו מן העולם (שאלה לקהל)? דוד היה בן שבעים שנה בשעת הסתלקותו. מי יודע בן כמה היה אדם הראשון בשעת פטירתו מן העולם? בתורה כתוב שאדם

הראשון? יציר כפיו של הקב"ה? חי במשך 930 שנה.

לכאורה 930 שנה זה מספר מוזר, זה לא מספר עגול. או שיחיה תשע מאות שנים עגולות, או 770 או אלף? מדוע הוא חי 930 שנה?

מובא במדרש שהקב"ה הראה לאדם הראשון את כל ההיסטוריה שתבוא אחריו כמו בסרט, "הראה לו הקב"ה לאדם הראשון את כל הדורות העתידות, כיון שראה את דוד שאין בו חיים כלל נבהל ונתן לו משלו שבעים שנה" (זהר ח"א צא, ב).

אדם הראשון ראה שדוד המלך אמור למות בשעת לידתו ("בר נפלי"), אך הוא ראה בד בבד שדוד המלך צריך לפעול בעולם גדולות ונצורות, אלא שמשום מה לא הקצו לו שנים לחיות. הוא פנה לקב"ה ושאל אם "יש מתנה ברקיע"? האם אפשר להעניק מתנה למישהו, הקב"ה השיב בחיוב ואדם הראשון ביקש להעניק שבעים שנות חיים משלו לדוד המלך. ולכן אדם הראשון שהיה אמור לחיות אלף שנים, חי בפועל רק 930 שנה, ואילו דוד המלך חי במשך שבעים שנה.

אולם כאשר משווים את חייו של דוד המלך לחייו של אדם הראשון מגלים דבר מעניין. אדם הראשון חי 930 שנה? כימי חייהם של לפחות עשרה אנשים ביחד? ובכל זאת כמה אנחנו יודעים עליו? כמה סיפורים אנחנו מכירים על אדם הראשון? רק סיפור אחד בלבד: באותו יום שהוא נברא? הוא אכל מעץ הדעת וגורש מגן עדן ותו לא מידי.

לזכור את הפעולות הטובות

דוד המלך חי רק שבעים שנה עלי אדמות אבל שמענו עליו בלי סוף. הוא ניצח את גלית, נהיה מלך, ניהל מלחמות, שפט את ישראל, ובנוסף לכל זה היה "נעים זמירות ישראל" וחיבר את ספר התהלים, הסידור האורגינאלי של עם ישראל, הוא "בונה ירושלים" והכין את הכול לבניית בית המקדש ועוד ועוד. אפשר לדבר בלי סוף על פעולותיו ואישיותו של דוד המלך.

מדוע, כי דוד המלך היה עסוק תמיד בטובת עם ישראל. הוא לא ניסה לחיות חיים שקטים לעצמו אלא השתדל תדיר לפעול בתוך העולם ולבצע שינויים. ולכן אעפ"י שהוא חי שבעים שנה בלבד? הוא הותיר חותם עמוק שלא דהה מעולם וזוכרים אותו בכל עת מצוא, עד כדי כך שכולם מכירים את השיר "דוד מלך ישראל חי וקיים" שיר כזה לא שרים על שום אדם אחר בהיסטוריה של עם ישראל.

ההשוואה הזאת בין שני האישים צריכה ללמד אותנו משהו. לכל אחד מאחלים אריכות ימים ושנים טובות ונעימות עד מאה ועשרים. אבל חשוב לא פחות שהשנים הללו יהיו שנים פוריות ומועילות, שנים שבהם נדאג לא רק לעצמנו בלבד אלא לכל סביבתנו. צריכים לוודא שהשנים הללו לא יהיו שנים מבזבזות אלא לנצלן לעשייה ברוכה שתהיה זכורה לעד. אנו הולכים כעת לומר את תפילת 'יזכור'. זהו למעשה הזמן להתבונן בחיים של אלו שאנו אומרים 'יזכור' עבורם,

לזכור את הפעולות הטובות שהם עשו וללמוד מהם כיצד לנצל את הזמן. שנזכה להיות דומים יותר לדוד המלך.